

NÉPNEVELŐ.

NEVELÉS- ÉS OKTATÁSÜGYI LAP

A MAGYARORSZÁGI LATIN- ÉS GÖRÖG-SZERTARTÁSÚ KATH. NÉPOKTATÁSI INTÉZETEK SZÁMÁRA.

KIADJA A SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT.

Megjelenik minden vasárnap egy évfolyamnyi terjedelemben.

Megkapja e lapot minden kath. népoktatási intézet egy-egy példányban ingyen.

Előfizetési ár: egész évre 3 frt. Kéziratokat nem küldünk vissza.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

BUDAPEST,

Királyi Pál-uteza 13. szám

(Szent-István-Társulat).

A hirdetések árszabálya:

A pályázati hirdetéseknek minden egyes szövegt. minden közlés után 2 kr. (4 fillér) fizetendő. — Egyéb hirdetéseknek egész oldal 16 frt, fél 8 frt, negyedrészes 4 frt és egy nyolczadrészes oldal 2 frt. A 30 kr. bélyegilletéket a hirdető fizeti. A díjak előre beküldendők a Szent-István-Társulathoz.

HIVATALOS RÉSZ.

Kivonat az egyházmegyei körlevelekből.

Szepes egyházmegye.

3123. sz. A szepesvármegyei közigazgatási bizottság megkeresése alapján meghagyom a felkész és kerületi tanfelügyelő uraknak, hogy a bizottságnak 1895. évi augusztus hó 13-án 752. sz. a. kiadott, az iskolásoros koru gyermekek rendes iskoláztatására vonatkozó határozatához, mely az 1894. évi szeptember hó 9 en 2464. sz. a. kelt egyházmegyei körlevelben közzétett határozat megújítása, szigoruan alkalmazkodjanak. utasítvan az összes szepesvármegyei r. k. iskolaszekeket a határozat 2., 3., 4. és 5. pontjában megszabott köteleességek pontos teljesítésére.

Az 1895. évi 752. sz. határozat 1. pontjában az 1894. évi határozatban hiányzó felhivas inteztetik a sz. kir. es rendezett tanácsu városok polgarmestereihez s a nagy- és kisközsegek előjárásaihoz, hogy a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszteriumnak 1878. évi 7280. szamu rendeletében foglalt intézkedése, mely szerint az iskolás gyermekeket 12-ik, illetőleg 13-15-ik életévök betöltése után is csak osztályuk bevégeztével szabad az iskolából kivenni, a lakosok nyelven élő szóval hirdettessék ki.

Kelt Szepeshelyen, 1895. október 16-án

NEM HIVATALOS RÉSZ.

Öszinte vélemény az orsz. kath. tanítói segélyalap érdekében.

E lap 33-ik számában már foglalkoztunk a segélyalap ügyeivel, megragadtuk a központi bizottság közgyűlésével nyújtott alkalmat, hogy a legszebb emberszereteten nyugvó eme intézmény javára érdeklődést, lelkesedést öntsünk kartársaink szívébe. Később meg tel-

jes szövegében tettük közzé a bizottsági közgyűlés jegyzőkönyvét azon egyenes célból, hogy minél közvetlenebb tájékoztatást nyerjenek olvasóink az alap helyzetéről, a kezelőségnak az alapító nagyméltóságú pü-pöki kar legnemesebb intenczióival megegyező eljárásáról. És a meglegedés bizonyos nemével mondunk ítéletet eljárásunkról, mert ugyanis: az ország különböző vidékéről szerkesztőségünkhöz intézett levelekből arról győződünk meg, hogy a tanítóság igen is érdeklődik a segélyalap ügyei iránt; sőt mi több, sok tekintetben alaptalan azon föltevés, hogy a tanítóság közönyen múlt volna az alap kívánatos fejlődése, mintha a tanítóság indolentiája képezne ma is elgördíthetetlen akadályt a segélyalap aldosos tevékenységének szélesebb körre való kiterjesztésében. Nem, mi nem erősíthetjük meg saját tapasztalatunkon nyugvó véleményünkkel ez ügyben oly sokszor hangoztatott panaszok jogosultságát. Mi kötelesek vagyunk e tekintetben védelembe fogadni a tanítóságot, mert arról győződünk meg, hogy: először is a tanítóság igen nagy része mindez ideig mit sem tudott a segélyalap létezéséről, másodsor, a tanítóság tekintélyes része még ma sem tájékozott a legfontosabb két dologra nézve, hogy hol? és kinek? kell a segélyalap tagjai közé való belépésre jelentkezni, és hogy kinek? és hová? kell az évi 50 kr. tagsági díjat beküldeni, hogy az egyszersmind a tagsági könyvecskében is igazoltassék? Mert megjegyzendő, hogy a központi bizottság csakis és oly kérvényezők beadványát tekinti teljesen felszerelnek és így elfogadhatónak, melyhez a befizetést igazoló tagsági könyvecske is csatolva van. Mi természetesebb tehát, mint az, hogy ily tájékozatlanság mellett a legtisztább akarat, a legjobb szándék sem képes az alapgyapodására nézve kedvező helyzetet teremteni.

Fent említett cikkünkben részletesen je-

leztük volt, hogy a segélyalap alapszabályzata a VII. fejezet §§-ában az alesperes-kerületi és a tanító egyleti alapgyűjtő és kezelő helyi bizottságokra bizza a tanítósággal való közvetlen érintkezést és e miatt van az, hogy ma még csak azon egyházmegyék tanítóira nézve letehetik a segélyalap, melyekben szervezett az egyesületi élet, avagy oly lelkes tanítóbarát az egyházmegyei főtanfelügyelő, esperes-kerületi tanfelügyelő, hogy egyáltalában gondjai közé tartozandónak fogadja a tanítók segélyalap-ügyeinek elintézését is.

Elegge sajnosan esik konstatalnunk, hogy a kath. tanítók egyesületi élete a legtöbb egyházmegyében elhanyagolt mostoha gyermek, s hogy e körülmény természetes következményeül azután csak elvetve, itt-ott vannak szervezve az alapszabályzat fejezetében körvonalozott esperes-kerületi, tanító-egyleti alapgyűjtő- és kezelő helyi bizottságok. Ha már most ilyen formán a segélyalap központi kezelése nincs közvetlen összeköttetésben, érintkezésben a tanítók egyetemével, hogyan lehet azt kívánni, hogy az a világtól elzart tanító a segélyalapról még csak tudomással is bírjon? Avagy mit szólunk azon esetekhez, hogy egyes tagok a központi bizottság elnökehez Esztergomba, mások ismét egyenesen az alap vagyona kezelő penztarhoz, Egerbe intézik bejelentéseiket? Ez az állapot természetesen tarthatatlan. A segélyalap a nagymélt. püspöki kar kezdeményezésére jött létre, és hálatlanok volnánk, ha nem azt mondanók mi is, mit a központi bizottság, hogy ma is méltó gondoskodásban részesült az alapot úgy a nagymélt. püspöki kar, mint a főtisztelendő papság, s csupán a tanítóság, a közvetlenül érdekeit fel, nem törődik azzal látszólag sokat, annyira, hogy az

alapítás kezdő éveiben oly meglepő gyarapodásnak örvendő alap, az utóbbi években vajmi csekély összeggel szaporodott. De hát szerintünk a központi bizottság még nem tesz elég fontos küldetésenek akkor, ha ezen sajnálatos körülményt csupán konstatalja s a visszas helyzet megszüntetésére semmi kezzelfogható reformot nem kezdeményez. Holott nekünk erős a reményünk, teljes a bizodalunk, hogy a nagyméltóságú püspöki kar mar regebben tett volna intézkedést a segély-alap érdekében, ha a központi bizottság, mint a püspöki kar bizalmából működő testület, ez irányban indokolt és megfontolt javaslat alakjában a kellő előterjesztés kötelességevel él. Mert ismételten is mondjuk, nem elég az, hogy megállapította a tanítóság indolentiaját és ezt evről-evre hangoztatja, avagy oly semmitmondó határozatokkal járul fopasztoraink elé, mint a milyen a jelen jegyzőkönyv XVI. pontjában foglaltatik. Ezekkel meg nem bizonyítja be azt, hogy a kérdés minden oldalilag ismeri s a lelkésedes, az egyszerűet teljes mértékével rendelkezik a szükséges reform megtételére. Itt nyílt, határozott intézkedésre van szükség. A kath. népoktatás java, érdeke kívánja, hogy ezen intézmény, mely olyképen jött 10 év előtt létre, hogy a nagyméltóságú püspöki kar, méltó figyelembe veve a kath. népiskolákban működő tanítók helyzetét és hasznos szolgálatait, azon aldozatkesz szeretettel fogva, melyiyei anyaszentegyházunk, híven isteni alapítójától nyert küldetéséhez, a népnevelés érdekét minden időben gondozta, elhatározá, hogy segélyalapot letesít s e czelra huszezer forint alaptókat megajánl, mondom, e megható alapítási jelenet surgeti, hogy az alap a régi szeretetteljes gyamolítást kiérdemlő módon, a tanítóság hozzájárulása által fejlőd-

TÁRCZA.

A gyertya a sírhalmon.

A szeretet a legnagyobb hatalmasság, mert a szeretet Istenhez vezet.

Ha szeretsz, úgy el kebledben a vágy Isten után: élesztgesd ezt a vágyat, mert ez ad ideleinn teneked békességet s ez ígér teneked odafönn boldogságot.

Ott ült a templom lépcsőjén: apró kezecekeit egymasba kulcsolta — talán imadkozott! Pedig senki sem tanította őt arra.

Vagy talán csak azért tette össze kis kezecekeit, mert látta, hogy a kik az Isten házába mennek, hogy azok mind összekulcsolják!

Összetette hát ő is; de nemcsak azért, mert látta, hanem mert mintha egy benső érzés ösztökélte volna őt arra; még a könyvek is odafutottak pillár közé az örömtől, hogy most ő is úgy tesz, mint a nagyok! És elment sokszor a templomba, hogy összetegyje kezecekeit; hisz ott laktak mellette.

Azután, olyan jól esett neki, hogy onnan nem űzi őt ki senki, pedig ott sokkal szebb, fenyesőbb minden, mint náluk otthon, a hol nem szívesen tűri őt a mostoha mama még a kalyha mellett sem.

S a mint így kis szelleme elgondolkozott, kezecekéje alácsúszott ölebe — megfedekezett újból összekulcsolni; édes visszaemlékezései vittek őt egyenesen az édes anya ölelő karjaiba, puha ölebe. Érezte az ölelésből kiáradó szeretet melegét, érezte, hogy most őt onnan nem fogják elküldeni, érezte, hogy most a szerető édes anya örökös felette.

Azután mikor azon a hideg kövön a novemberi nyirkos levegő gyöngye tagjait átjárta — összebórazadt. Libabőrű lett a teste, fazott mindene. De csak egy pillanatra foglalta őt el ez a földi érzés s azután újra kereste az égieket, az édes anya ölelését.

És mikor, mint a rejtekekből kihajtott madár, nem találta ismét a meleg ölet, a puha karokat, kis szíve összeszorult s valami nyomasztó érzés vett rajta hatalmat — sírni kezdett.

S azután, hogy a meleg könyek aláperegtek

jék, s ez által minden kath. tanítóban az egyházhoz való hozzátartozandóság édes érzelmét is éleszsze és fejleszsze. Hogy pedig manapság ily gyermeki őszinte viszony élesztése csakugyan indokolt és szükséges, azt bizonyítanunk is fölösleges.

Az elmondottak alapján — segélyalap érdekében — a következő őszinte véleményt terjeszttem elő:

A kath. tanító-egyesületek már legközelebbi gyűléseikből terjeszsenek alattvalói kérést az illető egyházmegye kegyelmes főpásztora elé, fiúi bizodalommal kérvén, hogy elrendelni méltóztatnék, miszerint a kerületi főtiszt, esperes urak iskoláztatásai alkalmával a tanítókat a segélyalapba való belépésre *felszólítani*, jelentkezéseiket *elfogadni*, a befizetések *igazolását teljesíteni* sziveskedjenek. Ezen intézkedés fogatosítása azért sem képezne nehézséget, mert az esperesek a nélkül is fel vannak jogosítva az adó- és a nyugdíjalapra vonatkozó befizetések ellenőrzésére. A mi pedig a munkát illeti, az oly nemes ügy érdekében lesz teljesítendő, a melyet a főtiszt, lelkeskedő papság immár tetemes anyagi áldozatokkal is támogatott, tehát kézzelfoghatólag bebizonyítja az alap iranti őszinte, meleg érdeklődését, miért is azt a kis időt és fáradságot annál kevésbbé vonna meg a tanítóságtól. Kívánatos volna ezenkívül, hogy az orsz. kath. tanítói segélyalap központi bizottsága ez irányú intézkedés általánosítása végett hasonlóképen megtegye a szükséges fölterjesztéseket a legfőbb fórum elé, a nagymélt. püspöki karhoz.

Ez a mi szerény, megfontolt véleményünk a magyarországi latin és görög szertartású római kath. tanítói segélyalap ügykezelésére vonatkozólag.

E.

arczán — mintha megkönnyebbült volna. Felkelt a lépcsőről, bement a templomba.

Azt a szűz Mária képet nézegette mindig örömmel, úgy tünt fel e kép most azokon a pillái között még ott ülő könyecseppeken keresztül, mintha mosolyogna rá: s ez neki oly jól esett, hisz oly kevés mosolyt kap ő most otthon.

A mint így elmerülve s dideregve nézegette a képet, egy rajta szánakozó, jóságos szelid arcz hajolt oda hozzá: hát te miért bánkódsz? kérdé, mi bántja szívedet, hogy oly szomorú vagy?!

A kis fiú könyekre fakadt s zokogva sirta el, hogy nincs édes anyja, nincs, aki szeresse őt!

Es azon a jóságos résztvevő arczon végig futott egy könyesepp s aláhullott a bársony öltönyre s fényesen csillogott ott, mint valami igaz gyöngy. Azután belenyult az erszényébe s odanyujtott egy fényes huszast annak a könyező gyermeknek: menj, végy gyertyát magadnak s égesd el azon a sírdombon, a mely alatt a te boldogságod nyugszik.

Miként készüljön elő a tanító az olvasmány-kezelésre?

(Folytatás és vége)

i) Az asszociáció eredményeképen levonandó általános igazság definiálására vonatkozó előkészületnél 1. szigoruan megállapítjuk az erkölcsi vagy vallásos tételt; 2. az alkalmas mondatot vagy magunk készítjük el, vagy pedig alkalmas mondatot, köz- vagy aranymondást, hittani vagy bibliai tételt keresünk ki s azt betanuljuk.

A természettudományi olvasmányok általános definícióit a szakkönyvekből kell kikeresni. Ez meglévén, megvizsgáljuk, e teljes definícióból mit tudnak már tanulóink, a most végzendő ismertetésnél mily új ismérvel gazdagszik a gyermek definíciója, s ezt az új ismérvet miként fűzzük a már ismert részhez.

Az egészen új ismeretnél a definíció felhasználandó részét kikerekítjük. Ez mindkettő igen fontos munka: mert ha a definíció nyujtasát megelőző munkánk helyes, a definíció, mint élő törzsanyag, megmarad a lélekben. Tehát fontos, hogy ez a törzs egészséges, igaz legyen.

A körülményeket ismervén, meghatározzuk: vajjon kérdések útján alkothatjuk-e meg a definíciót, vagy pedig az asszociáció rendezett anyagát önállóan összegezelve, egyszerűen simító munkát végzünk a definíció szerkesztésénél.

j) Az alkalmazás fokozatának helyes kezelésére a következő előkészület kell:

Megnézzük az olvasmány alap gondolatát s a szerint keresünk alkalmas eseményeket a mindennapi életből, melyeket a gyermekekkel megvitélhetünk. Ha szükséges, előre elkészítjük a képzeletbeli eseményeket, melyekben a

Es a kis fiú arcza felderült: oh ő már tudta, hogy mi az a gyertya a sírhalmon: hisz mikor a szerető édes anyja még élt, ő vele volt kint a temetőben gyertyát tenni a kis testvér sírhalmára. Gyertyát ment tehát venni s azután elindult azon az úton, a melyen kikisérték őt, az édes jó anyát oda, a honnan többé vissza sem jött.

Sokan jártak most azon az úton és mind oda mentek be, a hová az ő édes anyját vitték.

Olyan furcsa volt az a hely most, csupa fény, csupa virág.

Oda ment az ő édes anyja és testvére sírhához, — könnyű volt megtalálni, hisz ott feküsznek mindjárt a kapu mellett. Az a két kis halom ott állt pusztán, meztelenül: mellette jobbról is, balról is égtek a lángok — csak az volt elhagyott.

Oda kuporodott hát az egys mellé, meggyujtotta a szomszéd gyövét s beledugta a halomba. Szótapsikálni is, a mint úgy látta a bogni, de szeretett volna sírni is

gyermek ítélő képességét gyakoroltatni s akaratát edzeni akarjuk; a rögtönzött ilyen dolgok rendszerint esütörtököt szoktak mondani esetlenségükkel, mivel a gyermeknek a legjobb is csak elég jó. A jó cselekvésekre való buzdítás s a rossztól való elrettentés tartalmát előre megállapítjuk. Főkéllékei: a rövidség, világosság s a csattanós találóság.

Ha a szerzett fogalmat bővíteni, illetve szélesíteni lehet, megkeressük azt a rokon anyagot, a mely a bővítésre alkalmas. Vadonatuj dolog ez nem lehet; hanem olyan, a melyről a gyermekek futólag hallották már valamit, vagy esetleg föltehető, hogy házi vagy társadalmi érintkezéseik alapján halvány képzetekkel bírhatnak. P. o. az önfeláldozás példánál könnyű katolikus gyermekekkel áttérni e fokon a hit vértanúira, s osztályozni, hogy: voltak kik egyesekért, kik egy nemzetért az emberiségért, Istenért áldozták föl magukat. A természettudományi olvasmányoknál ez szintén az olvasmány tartalma és faja szerint módosul.

k) Az olvasásban való gyakorlásra és a kifejezéssel olvasás vezetésére való előkészületnél először arra törekszünk, hogy az olvasmányt magunk jól tudjuk elolvasni.

E végből nem elég a puszta olvasási ügyesség, hanem szükséges és különösen illő, hogy a tanító munkája tudatos is legyen. Tanulmányozni kell a szókötés, műolvasás, egyszóval a hangnyomatékozás szabályait, hogy e tekintetben is gyors és megbízható legyen eljárásunk.

E mellett hallgatni kell jószavalókat, szónokokat, kiváló színészeket, kiktől sokat tanulhatunk.

A kifejezéssel olvasásra való előkészületnél tanulmányoznunk kell az olvasmányban megnyilatkozó érzelmeket, indulatokat, s be-

gondolt, hogy miért nincs most is, mint a multkor volt — mellette az édes anyja.

Azután úgy tett ő is, mint a többi sirt látogató, összetette kezeit; majd igazgatta a libegő gyertyákat, majd ismét összekulcsolá ujjait. Mikor végre a gyertyák kanócza oldalra dőlt s hosszat füstölve elaludt, felkelt a domb mellől s szerle nézett.

Körötte sürgés-forgás, csupa idegen arc; pedig oly jól esett volna neki egy ismerőst, egy barátságos szót hallani. S a mint így néz s elgondolkozik, valaki megérinti vállait. A gyermek összerézzen s hátratekint.

»Hát te itt vagy, gaz kölyök, no megállj, gyere csak haza!«

*

Ha szeretsz, úgy él a vágy benned Isten után: élesztgesd ezt a vágyat, mert ez ad idelelenn békeséget s ez ígér odafenn boldogságot.

Cz.

kell számolnunk magunknak, vajjon kellőképen tudjuk-e a hangot reprodukálni.

Számítanunk kell a gyermekek e tekintetben való nehézkességére s sűrű tévedéseire. S keresnünk kell a módot, miként fogjuk rávezetni a helyes hanghordozásra. S e tekintetben kellő számu. életből merített példákkal látjuk el magunkat. A kifejezéssel olvasás szempontjából összeállított dispoziciókat szorosán figyelembe vesszük, s ha szükséges, az egyes példákra hivatkozunk. Különben pedig azt állapítjuk meg, mire számíthatunk, mire építhetünk.

l) Az olvasmányok írásbeli (fogalmazási) fölhasználására nevez. az e czélból összeállított vázlat nagy szolgálatot tesz.

A mely olvasmány írásbeli földolgozás czéljából kijelöltetett s a mire kijelöltetett, arra használjuk s azon szempontból is tanulmányozzuk. E tekintetben Erdődy »A nyelvoktatás módszertana« című nagy munkája bő utasítást ad.

Jól teszi a tanító, ha ezen előkészületeket le is írja. Eltekintve attól, hogy így munkájának maradandósága biztosítva van, maga az előkészülés tökéletesebb, mivel a gondolatok írásbeli kifejezése határozottan tisztázó erővel bír a fogalmakra nézve. Urává teszi tanulmányozót az anyagnak s fegyelmezetté szellemi működését. Egyszersmind az írásbelileg vázolt ilyen előkészület sikere erős bizonyítványa a tanító jó előkészülésének.

Igaz, hogy nehéz munka ez. De ott különösen, hol több tanító működik, együttesen végezhetik az olvasókönyv általános tanulmányozását s ez már óriási könnyebbség. Az egyes olvasmányok előkészülete eredményének papírra vetése kezdetben, ha sok munkával és nehézséggel jár is, de kifizeti magát. Ha a tanító jól beosztja e munkáját, pár év alatt rá nézve igazán értékes vezérkönyv-vázlatot nyer, melynek áldásait iskolája és önmaga élvezi legjobban. A ki ezt lehetetlen munkának tartja, soha se fogta komolyan föl ezen tanulmányozás fontosságát. A vezérkönyvek csak segédeszközök, de nem mindent pótló csodaszerek.

Hogy a módszertani könyvek használatát az előkészület e pontozataiból kihagytuk, nem feledékenységből történt, hanem azon természetes okból, mert a ki az olvasmánykezelés módszerével általában és részleteivel tisztában nincs, az nem is képes az előtanulmányozást kellőképen megejteni. Azért vázoltuk itt is előbb az általános és részletes eljárást, s csak azután az előkészület módját, hogy ezzel is ezen meggyőződésnek adjunk kifejezést.

Dreiszigler Ferencz.

Egyesületi élet.

Jegyzőkönyv.* Felvétel a „Bács-tiszavidéki rk. tanítóegylet”-nek 1895-ik évi aug. hó 27-én Bács-Topolyán megtartott évi rendes közgyűlésén. Jelen volt a főt. *Matoss János* esp. egyleti elnökön kívül 6) rendes tag és 18 vendég, köztük Ember Károly, a „Népnevelő”-nek a Szt-István-Társulat által kiküldött képviselője. A 9 órakor megtartott „Veni Sancte” után a fent irt egyleti tagok és vendégek a Magos-féle társas-körbe vonultak a ott főt. elnök ur, mielőtt megnyitóját felolvasta volna, a »D. a J. K.« köszöntés előre becsajátásával azon indítványt tette, hogy a multszo Császka György kegyelmes atyánknak a »Tanítók Háza”-ra hozott 12 ezer frtnyi tetemes áldozatáért a közgyűlés alkalmából az egylet részéről sürgőnyileg hódoló és hálafelelet intézesség. Az indítvány lelkes éljenzéssel fogadtatott.

Most következett I. sz. elnöki megnyitó. A gyakorlati életből merített s aranyigazságokat tartalmazó elnöki megnyitóból kiemelkednek leginkább azon szavak, melyek szerint a saját ügyünkkel leginkább önmagunknak kell törődnünk, mert ki végezze el a mi dolgunkat, ha mi azt nem akarjuk elvégezni. A mi ügyünk és dolgunk pedig a nevelés és tanítás ügye és dolga. Azután egy a képezből kikerült és gondolatokba merült fiatal tanítót állít képzeletünk világába, kinek lelke tele van káprázatos ideálmussal s szinte leolvashatónak látja arcáról, mily kellemes képet alkot magának a jövőről. A kezdő tanítónak szive feldobog, keble emelkedik, arca fellángol annak megdölgésén, miként fog ő majd embertársai jobblétének előmozdításán fáradozni. Lerajzolja képzelete világánál a esendes kis falut, a melyben ő fáradozni hivatva lesz, nyájas képben látja csinosan felszerelt tanodáját, melyben ajakain esüngő tanítványait oly sok szépre, nemesre és jóra fogja oktatni. Ily kellemes képek töltik el lelki világát, ily magasztos érzelmek dagasztják minden szépre és nemesre kész ifju kebelét. Az állomás megnyerésével a lelkesedés fokozódik. Elfoglalja állomását, örömmel s örömtől hevülő kebellet s feleségázott reményekkel érkezik működésének helyére. De fájdalom, lassankint meggyőződik arról, hogy a képzeletébe előre rajzolt képek éppen nem felelnek meg a valóságnak.

Igy száll le azután a fiatal tanító boldog képzeletének tündér egéből. Így foszlanak szét fokokint alkotni, boldogítani kész lelkének ködfátyol képei. Mindennek bekövetkezte daczára buzdítja elnök a tanítókat, hogy ne csüggedjenek. Végre imígyen fejezi be elnöki lelkes szavait: *»Távol legyen tőlünk a kislékltség, a férfihoz nem illő csüggedés és gyávaság. Ezek nem ily nemes, tekintélyes és ontulatos testülethez illenek. De ily csüggedésre nincs is okunk, mert ha senki nem is volna barátunk, a ki ügyünket támogatná, mellette szót emelne, bennünket istápolna és lelkesítene, van egy védőnk, van egy jó barátunk, a ki a mily erős. — épp oly hű is hozzánk, — a ki erőtlenségünkben vigasztal, a kiből minden körülmények között feltétlenül bizhatunk, s ez a hűséges jó barát most is itt van köztünk és velünk, híven, elválhatlanul, mert az senki más, mint édes jó magunk. Magunkhoz legyünk hát hűek. Magunkban bizzunk első sorban. Oly tekintélyes számmal vagyunk, szolgálatunk, melyet szentegyházunk- s édes hazánknak teszünk, oly magasztos, fenséges; érdemeink oly elvitázhatlanok, hogy azokra méltán támaszkodhatunk és joggal hivatkozhatunk. Ezen erőt, mely közös működésünkben s testvéries összetartásunkban rejlik becsüljük meg értéke szerint, ezen erő nyerjen kifejezést az őszinte szeretetben, egymás kölcsönös becsülésében. Ha t. uraim az egyesülésben rejlt erőt önmagunk meg nem bényítjük, ha az egységet, összetartás s kartársi szeretet kapcsát erőszakos kézzel szét nem tépjük. — Isten után*

* A legnagyobb örömmel adunk helyet e jegyzőkönyvnek, közöljük egész terjedelmében, sőt tartalmát olvasóink különös figyelmébe ajánljuk. Szerk.

remélhetjük, hogy jönni fog meg egy jobb kor, mely után buzgó imádság epedez százezerek ajakán.”

Ezen reményben jelen nagygyűlésünket tisztelettel megnyitottnak nyilvánítom.*

(Folytatása következik.)

IRODALOM.

— A Szent-István-Társulat tankönyvek és tanszerek jegyzéke 1895—96-ra megjelent s kívánatra ingyen és bérmentve több példányban is megküldi az ügynökség: Királyi Pal-uteza 13. sz.

— A Szt.-István-Társulat új ABC-s könyveiről. Az az általános dicséret és meleg felkarolás, melyben a Szt.-István-Társulat által kiadott, szépen kiállított és illusztrált Mőcsi-Petrovácz-és Steinberger-féle magyar ABC-s könyv részeseült arra indította a Társulat vezetőit, hogy tekintettel a szerényebb viszonyok között lévő iskolákra, ez ABC-s könyvből falusi iskoláknak inkább megfelelő, 5 ivre terjedő kisebb kiadást bocsásson közre. A kiállítás teljesen ugyanolyan, mint a nagyobb kiadásé. Ára 12 kr. (24 fillér.) Kívánatra ugy ebből, mint bármely más iskolai kiadványból szivesen küld az ügynökség mutatvány-példányt bevezetés céljából ingyen és bérmentve. Minthogy a Bárány-féle ABC-és első olvasókönyv jövőre már nem fogja újra nyomtatni, ajánljuk helyettük a helyi körülmények szerint, vagy a nagyobb (20 kros), vagy pedig a kisebb (12 kros) kiadásu új ABC-s könyvet, mint katolikus iskoláinknak leginkább megfelelőt használni. A nagyobb kiadást Schultz Imre tanár a Társulat megbízásából németre is átdolgozta: ára 20 kr. ABC-s könyvek bevezetése esetében a hozzávaló fali táblákat kívánatra egy példányban felhuzatlanul ingyen adományozza a Társulat. Mutavány-példányokért tessék a Szent-István-Társulat ügynökségéhez (Budapest, IV. Királyi Pal-uteza 13.) fordulni.

VEGYESEK.

A tankötelezettség fokozása. Dr. Wlassics Gyula, vallás- és közoktatásügyi miniszter a tankötelezettség érvényre emelése, a tanítás sikerének fokozása, a tanítói fizetések biztosítása, a kiseddők fejlesztése és az iskolalátogatások tárgyában erélyes rendeleteket adott ki.

A kiállítás közoktatási csoportbizottsága Zsilinszky Mihály államtitkár elnöklete alatt gyűlést tartott, mely alkalommal az egyes csoportbiztosok jelentést tettek a hozzájuk érkezett bejelentésekről. A bejelentések nagy száma után ítélve a közoktatási kiállítás nagyon sikerültnek ígérkezik. Ezután megválasztották a kiállítási csarnok berendezését eszközölő és a kérdő íveket megállapító bizottságot. Gyűlés után a jelen voltak a már kész elemi és övő iskola épületét, továbbá a befejezéshez közel álló közoktatási csarnokot tekintették meg.

A „Néptanítók Lapja“ czim alatt államköltségen megjelenő hivatalos, tanügyi újságot a közoktatási miniszter reformálni akarja. Ezt a lapot még Eötvös József báró, az első közoktatási miniszter alapította azzal a czéllal, hogy a tanítóság körében szükséges eszmeharcoknak gyűjtőpontja legyen. Wlassics miniszter meggyőződve arról, hogy a lapra költött évi 10 ezer forint nem áll arányban a haszonnal, mert a tanítók felvágatlanul teszik félre az ingyen küldött újságot, olyan változtatást akar tenni, hogy a befektetett pénznek valamelyes formában gyümölese is legyen. Több szakembert tanácskozássra hitt össze s ezek véleményének meghallgatása után fogja eldönteni, hogy milyenny hat ezután a czélja a »Néptanítók Lapja«-nak.

A népnevelés barátja. Dr. *Kozma* Károly prépost-kanonok, szülőhelyén, Mező-Keresztesen 14 ezer forint költségen iskolát építtetett, melyet ő maga szentelt fel. Mint írják, aligha van az egri főegyházmegyében szebb iskola-épület, mint a mezőkeresztesi.

Elmaradt vármegye. A nemzet ezeréves ünnepének igen sötét foltjai lesznek az olyan állapotok, a milyenek Torda-Aranyos vármegyében vannak a népoktatás terén. A kir. tanfelügyelőnek a közigazgatási bizottsághoz terjesztett jelentése szerint a tanulásra kötelezetteknek a fele sem jár iskolába. Az iskolák száma nem hogy szaporodnék, hanem fogy. Előbb 204 iskola volt a megyében, ma csak 188. Ennek oka az, hogy a kellő képzettség hiányában elbocsátott oláh tanítók helyét nem töltik be. A megye székhelyének közvetlen közelében a tanítók fizetése ma sem több 150—200 frtnál.

Gazdák és kertbirtokosok mindazt, a mire gazdaságukban és a kertben magvak és műtrágyákból szükségük van, a legmegbízhatóbb és legjobb minőségben *Mauthner Ödön* budapesti magkereskedéséből (Andrássy-út) szerezhetik be, mely ide vonatkozó árjegyzékét bárkinek ingyen és bérmentve megküldi. — Minden rendelés még a beérkezés napján pontosan elintéztetik.

RÖVID HIREK. *A tanítók országos bizottsága* Péterfy Sándor arcképét megfesteti nyugalmába vonulása alkalmából. — *Felölttek oktatása* A Budapesti Népoktatási kör november 3-tól a felnőttek számára ingyen oktatást tart az írás, olvasás és egyéb közhasznú ismeretek megtanulására. — *Budapest VI. kerületének tanító-testülete* nőtagot választott be az iskolaszékbe. — *A szepesmegyei tanító-testület* azt indítványozza, hogy a millenium évében a hadköteles tanítók mentessenek fel a fegyvergyakorlatok alól. — *Tolnamegyei* Bonyhádon a tanfelügyelő jelentése szerint néhány tanító nem tud magyarul. — *Az abauj-torjánmegyei* tanítók külön árvaház alapításán fáradoznak. — *Gyűjtsünk és adakozzunk a kath. tanítók árvaházára!* — *Tanítói fizetés Amerikában.* A brooklyni központi fiúiskola főtanítójának évi fizetése 5000 dollár; ez a mi pénzünk szerint körülbelül 10.000 frt. Ebből már csak meg lehet élni! — *New-Yorkban* többoldalulag az a kívánság merült fel, hogy a tanuló ifjú-

ságot egyenruhába öltöztessék. Az iskolatanács azonban ellene volt a kívánságnak.

Szerkesztői üzenetek.

Többeknek. *A Mócsy-Petrovics- és Schultsz-féle „Kath. Népiszkolai Olvasókönyv“-ek* megrendelhetők a *Szent-István-Társulat ügynökségénél* (Budapest Királyi Pál-utca 13. sz.) Mutatványpéldány bevezetés czéljából ingyen és bérmentve küldetik. A könyvek használatára vonatkozó rövid, de világos módszertani utasítás az olvasókönyv első kötetében foglaltatik. Külön vezérkönyvet írt e könyvekhez Schultsz Imre pécsi tank. tanár, mely megrendelhető a 70 kr.-ért szerzőnél, Pécsen. — **H. J. B. Harsány** Az említett ügyben az iskolai előljáróságot megilleti az intézkedési jog; tehát »kötelezhető«. — **Nagys. K. I. apát,** iskolaszéki elnök urnak **Duna-Adony.** Úgy tudjuk, hogy az említett ügyben miniszteri rendelet jelent meg; de ez csak az esetben vonatkozik a kath. tanítókra is, ha ezen intézkedéshez az egyházmegyei hatóság a rendelet köröztetése által hozzájárult. A jegyző, az iskolaszéknek, tehát az iskola közvetlen hatóságának megkérdelzése nélkül önhatalmulag nem rendelkezhetik a tanítóval, annál kevésbé intézkedhetik a tanítási szünetre nézve. Meltóztassék jogorvoslasért a közigazgatási bizottsághoz fordulni. — **S. I. Köbölkut.** Tessék beküldeni. Ismertetjük. **Dr. E. M. A.** jövő számban eleget teszünk kérésének. Üdvözlét. — **Sz. J. Bussán.** Kis módosítással közöljük. — **M. A. Kékesd.** Felszólalását a kir. tanfelügyelőség útján intézte a magy. vallás- és közoktatásügyi miniszteriumhoz. És ez nem lesz folyamódvány. Lanem felebbezés s így semmi esetre sem bélyegköteles; különben a folyamódványra csak 50 kros bélyeg szükségesletik. Vigasztalódjék, a nyugdíjigény megállapításánál sokan jutottak hasonló helyzetbe. Bizony ideje, hogy a kath. tanítóság rég óhajtott orsz. egyesülése ténynyé váljék, mert akkor már volna egy oly tekintélyes testületünk, mely a kath. tanítók érdekében fölemeli mindenkor szavát a méltánytalan elbánásokkal szemben. (Folytatjuk)

Felelős szerkesztők: **Ember Károly**
és **Dr. Zelliger Vilmos.**

Pályázatok.

Esztergomi érseki megye.

A bánkeszi-i róm. kath. magyar tan nyelvű iskola harmadik tanítói állomására november 10-ig pályázat hirdettetik. Fizetése 300 forint előleges havi részletekben, butorozott szoba és fűtés. Kötelessége egy osztályt önállóan vezetni és az ismétlősöket a második tanítóval felváltva tanítani. Tanítónök is pályázhatnak. **Római kath. iskolaszék Bánkeszi (Nyitra megye).**

Magasfalu (Hochstettné, posta helyben) rk. tót tan nyelv. I. oszt. tanítói állásra 1895. nov. 16-ig pályázat hirdettetik. Egész évi fizetése 336 frt pontosan fizetett utólagos havi részletekben. A téli hónapokra 19 frt faátalány saját használatára, egy szobából álló lakás a legszükségesebbekkel felszerelve. Kötelességei: az I. oszt. önállóan tanítani, az egyházi szertartásoknál a kántornak segédkezni és az ismétlő iskolát tanítani. Az állomást azonnal kell elfoglalni és a megválasztott kötelezi magát az iskolai év alatt állomását el nem hagyni. Véglegesítését egy próbaév leteltével kapja. Oklevél, magyar és tót nyelv tökéletes bírása követeltetik. A folyamódványok a róm. kath. iskolaszékre **ezímenzők János István,** főtanító és isk-szjegyző.

1—2

Bars-Verebélyre okleveles tanító, esetleg tanítónő kerestetik. Évi fizetése 310 frt, havi előleges részletekben és lakás. Az állomás rögtön elfoglalandó. **A r. k. iskolaszék.**

1—2

A **mogyorósi kántortanítói állomásra** f. évi nov. hó 11-ére pályázat hirdettetik. A mogyorósi kántortanító javadalmazása: a községtől 60 frt, 20 posz, mérő rozs, 2 szekér széna, azonkívül 7½ hold szántóföld,

melyből 3 hold legelő lévén, a község által nem műveltetik. A közalapítványi uradalomtól 24 frt, gapona helyett 63 frt 26 kr. és 6 öl fa. Lakása áll: szoba, konyha, kamara, istálló és kertből. Pályázótól a magyar és tót nyelv ismerete, az orgonálás és énekesben való jártasság kivántatik. Az iskolaszékre címzett folyamodványokat Mezey Rudolf alesperes, tanfelügyelő és Esztergomban piébanos úrnál nyújtandók be. Kelt Esztergomban, 1895. évi október hó 24-én.

A Vicskovani (Nyitram.) róm. kath. tanítói állomásra november 10-ére pályázat hirdettetik. Évi fizetés 300 frt, 15 frt lapérez, melyből a tanterem is fűtendő. Tisztességes lakás és kert. Folyamodványok alulírott-hoz küldendők. Buczkó János, radósóci piébanos.

Also-Korompan (Pozsonym.) egy tanítói állomás azonnal elfoglalható. Fizetése 350 frt. Ernyei Pál, piébanos.

Egri érseki megye.

Az egerszaloki róm. kath. iskolához segédkantortanító kerestetik. Kötelessége: a kántori teendők végzése és az összes tankötelesek oktatása. Jövedelme egy pogári evre: 160 frt, teistola 50-60 frt; továbbá moráson és agyeműn kívül a kántornál különszoba teljes ellátással. Mellékjövetelem biztos. A kérvények nov. 12-ig a plebaniai hivatalhoz, Egerszalokra intézendők.

Szomolyai (Borsodm.) rk. iskolaiban üresedésben lévő onáló tanítói állásra ezennel pályázat hirdettek. Javadalma: 200 frt havonként vagy évaegyedenként előre fizetve, teljes ellátás a kántortanítónál vagy 12 hold föld haszonélvezete, saját részére 2 öl fa, teljes lakás. Kötelessége a haladók osztályát vezetni és az ismételőket hetenként 2 órában oktatni. A megválasztott tanító állását a tanév végezte előtt el nem hagyhatja. Az állás azonnal elfoglalandó, kérvények írt. Kulcsár János esp. piébanos iskolaszéki elnök urnoz küldendők nov. 15-ig. Szomolyán, u. p. Bogács, 1895. október 19. 2-2

Kalocsai érseki megye.

Hódsághra (Bácsm.) a német nyelvben is jártas okl. vagy kepezett végzett tanítónót vagy tanítót keresnek helyettesemül. Fizetése havonként 10 frt teljes ellátással. Tanítónók a kézimunka oktatása által tetemes mellékkeresetre számíthatnak. Lorenz József, tanító.

Besztercebányai egyházmegye.

A garam-szent-benedéki alesperesi kerületben megüresedett nagy-ülési kántortanítói állomás betöltésére 1895. november 28-ára pályázat hirdettetik. Jövedelme: 100 frt a községtől a mindennapi és ismételő iskolások tanításáért, 3 kat. hold föld és 3 $\frac{1}{2}$ kat. hold rét és 124 négyzetöglő kerttel kataszteri tisztajövedelem 21 frt 70 kr. tesz. 21 pozsonyi mérő rozs, ugyanannyi árpa 103 frt 20 kr. együttes értékben. Stóla 20 frt, ostayasútésért 2 frt 52 kr., 32 szekér tekvő fa beszállítással 18 frt 80 kr. értékben, szelléperzben 1 frt 80 kr., 2 darab sertés makkoltási joga 10 frt és 5 hold erdő és 6 legelő haszonélvezeti érteke 12 frt. Összesen 302 frt 2 kr. Lakása áll 1 szoba, 1 konyha, 2 kamara, 1 istálló és pajtából. A magyar és tót nyelv tudása szükséges. A felszerelt kérvények nagy-ülési r. kath. iskolaszékre címzve Martinesek János piébanos úrhoz küldendők Nagyülésre u. p. Ujkanya, Bars-megye.

A terneyi róm. kath. tótajku kántortanítói állomásra november 20-ig pályázat hirdettetik. Pénz és terménybeli évi jövedelme 308 frt, azon felül 40 frt menedikusra. A folyamodványok az iskolaszék címére írt. Tmák József, Zólyom-kerületi tanfelügyelő urnoz küldendők. Kovácsosvzky Róbert piébanos.

Csanádi egyházmegye.

A Tamásfalvai (Torontálm.) r. k. főkegyház a r. kath. kántortanítói állásra pályázatot hirdet. Jövedelem: tisztességes lakás, amely áll 3 szoba, előszoba, konyha, kamra és pince, valamint a szükséges melléképületek és egy konyhakertből. Kézpénz 280 frt. 40 pm. tiszta és egy konyhakertből. Kézpénz 280 frt. 40 pm. tiszta buza, 40 pm. tavaszi (árpa vagy kukoricza), 2000 róm. kath. lélek utáni stóla mintegy 160-180 frt, s a f. iskola-kezelésért 50%. A felsőbb osztályokat a törvény-

szabta tantárgyakból tanítani és a kántori teendőket magyar és részben német nyelven teljesíteni. A pályázati kérvények november hó 17-ig az iskolaszék elnökségére címzendők. A választás f. évi november hó 24-én tartatik. Ismeretlen egyének személyes megjelenése kivántatik. Kelt Tamásfalván, 1895. október hó 22-én. Balázs György, iskolaszéki világi elnök. 2-2

A temes-rekasi róm. kath. iskola II. osztálya november 22-ig beöltendő. Fizetése 400 frt, iroda átalány 12 frt, 21 méter tűzifa, melyből az iskolaterem is fűtendő, egy szobából álló lakás. Kötelessége a mindennapi tantolyamon kívül az ismételő fiúiskolát is tartani, a kántori teendőkben segédkezni, illetőleg helyettesíteni. Német vagy horvát nyelvet bírők előnyben részesülnek. Az elnökség. 1-2

Erdélyi egyházmegye.

Udvarhelymegye Erdély, Atyha községében egy tanító és tanítónói állomás betöltendő. A tanító jövedelme 300 frt, lakás és 200 öl kert. A tanítónó jövedelme 300 frt; mindkettő részére a 4-ik száz kérelmezett az államtól. Kántorságban a tanító segédkezni tartozik, miért 20-25 frt mellékjövetelemre számíthat. Tanító és tanítónó, mint férj és feleség előnyben részesülnek. Kötelesség: a rábizandó tankötelesek oktatása és f. iskola kezelése. Pályázatok a róm. kath. plebania-hoz november 15-ig terjesztendők be. Iskolaszék.

Nagyváradai egyházmegye.

A kővági róm. kath. főkegyházban megüresedett kántortanítói állomásra pályázat hirdettetik. Javadalma: az egyházmegyei pénztárból 282 frt, a hivatól mintegy 34 frt, körülbelül 16 veka rozs, némi stóla. 800 öl-nyi föld haszonélvezete, 2 szoba, fedett konyha és kamarából álló tisztességes lakás egy kis kerttel. Folyamodványok november 20-ig az esperesi hivatalhoz Biharra intézendők.

A margitai róm. kath. egyházhoz csatolt monospetri-i főkegyháznál kántortanítói állásra pályázat nyitattik. Javadalom: 160 frt; 10 köből rozs; 3 öl tűzifa; 14 kat. hold föld; 500 lélek után stóla. Szabad lakás. Kérvények november hó 15-éig alulírott-hoz küldendők. Az állás azonnal elfoglalandó. Margita, (Biharm.) Spérk József piébanos.

Nyitrai egyházmegye.

A facskói (Trencsénm.) róm. kath. népiskolánál megüresedett magyar s tót ajku kántortanítói állomásra pályázat hirdettetik. Évi javadalma kézpénzben: 230 frt s kántori accidentiák, természetben: 20 mérő árpa, 32 méter tűzifa, 1 $\frac{1}{2}$ pozsonyi mérő alá szántóföld, művelti a község, egy rét s házi kert élvezete. Lakása, 2 szép szoba, konyha, éléskamra s a szükséges melléképületek. Fizetés javítás kilátásba helyeztetik. Oklevél és bizonyítványokkal felszerelt kérvények az iskolaszékre címzve Facskóra nov. 20-ig terjesztendők be. 1-2

Ribin (Trencsénm.) községben rk. népiskolánál önálló tanítói állás betöltendő. Lakás szoba, honyha és kamara. Fizetés 350 frt, 16 méter tűzifa, melyből a tanterem is fűtendő és kis házikert. Kötelesség 1-3 osztály önálló vezetése. Tannyelv tót és magyar. Bizonyítványokkal felszerelt kérvény az alulírott-hoz november 15-ig beküldendő. Sztrahorich Ferenc ribini esperes-piébanos. 2-3

Csáporra (Nyitram.) róm. kath. kántortanító kerestetik. Jövedelme, mindent kézpénzben számítva, 500 frt. Lakás: két szoba és melléképületek, jó karban. Folyamodványok dr. Bobok József apát, esperes-piébanos urnoz (Mocsonokra) nov. 14-ig benyújtandók.

Morva-Lieszkői (Trencsénm.) rk. népiskolai tanítói állomásra pályázat hirdettetik 1895. évi nov. 11-ére. Fizetése: Palugyay alapítványból 300 frt, f. illetmény 50 frt, beiratasi díj 15 frt, 1 $\frac{1}{2}$ hold szántó, tisztességes lakás, 150 öl kerttel. Ismételő iskolát is köteles vezetni s a választásra személyesen megjelenni. Nős tanítók előnyben részesülnek. Roth Ágost, piébanos és isk. szék elnök.

Tökés-Ujfalu (Nyitram.) rk. másodtanítói tót-magyar állomásra november 17-ig pályázat hirdettetik. Fizetése 300 frt, 2 öl fa és egy butorozott szoba. Kö-

teles önállóan a mindennapi I. II. osztályt és az ismerő iskolát felváltva kántortanítóval vezetni. Pályázhatnak tanítónok is, kiktől a nevezett nyelveken kívül még a német nyelv ismerete és a zongorában való jártasság is megkívánatik. Ez utóbbiak számíthatnak havi 10–15 frny melékjövdelemre. Folyamodványok a tőkésujfalvi plébániára küldendők.

Pecsi egyházmegye.

A kenézli római kath. kántortanítói állomásra pályázat hirdettek. Jövedelme: 11 hold 1598 □ öl szántóföld, 41587 hold rét, 12 drb jó-zág után legeltetési jog; párbér mintegy 25 veka rozs és 5 frt; stóla mintegy 9 frt; tandij átlag 30 frt; ismétlősök oktatásáért 10 frt; pótlék Egerből 110 frt 16 kr.; 60 frt állami segély; 2 szoba, konyha, kamra, istálló, felszer. 600 □ önyi kert. Kellőleg felszerelt kérvények november 24-ig Hortolányi Antal zalkodi lelkészhez (u. p. Szabolcs) küldendők. Orgona nincs; jóhangúak és személyesen jelenlévők előnyben részesülnek.

Döbrököz (Tolna) rom. kath. iskolánál egy kántortanítói állásra pályázat hirdettek. Fizetése havi 15 frt, ágynemű, mosás és világításon kívül teljes ellátás. A kántorságban jártasság megkívánatik, azért abból csekély melékjövdelem is lesz. A szünidőt itt töltheti. Kepeződések is elfogadhatnak. Kumper János kántortanító.

Vémenden (Baranya) két tanító szükséges január 1-ére. Fizetés: 300 frt fűtött szobával.

Barany-Sz. Ivanban (posta B. Sz. Lőrincz) osztálytanítói állásra pályázat nyitottak nov. 21-ig. Fizetése 10 óra 300 frt, 1 butorozott szoba, 1 öl fa megvágya. Kántorságban jártasak, és személyesen megjelenők előnyben részesülnek. Az iskolaszék einöksége.

Kösznyói egyházmegye.

Murányhosszúreti (Gömör) rom. kath. kántortanítói állomásra november 21-én pályázat hirdettek. Fizetése készpénzben és terményekben 391 frt két szoba, konyha, kamra és gazdasági épületekből álló lakás. A tanítványtól magyar. Kérvények alulírtokhoz küldendők. Schuster Antal, plébános.

Szombathelyi egyházmegye

Vas megyei Szt.-miklósi rk. felekezeti kántortanítói állomásra i. é. november 21-ig pályázat nyitottak. Évi illeték lakáson kívül 7/8 hold szántóföld = 10 frt; 6 hold legelő = 7 frt; gyümölcsös = 10 frt 11/2, mérő buza = 46,50 frt; 7/8, mérő rozs = 22,50 frt; 1 szekér széna = 10 frt; káposzta hazánkent 3 = 3 frt; 1 akó must = 5 frt. Fapénz 30 frt; tandij = 90 frt; a közösi pénztárból 75,94 frt, stóla 5 frt, összesen 317 frt 04 kr. Tanítvány német és magyar. Kellő okmányokkal felszerelt folyamodványok a teni napig Német-Ujvárra küldendők alulírtokhoz. Keit N. Ujvár 1895. október hó 25-én Maitz Jaczint, pleb. helyettes isksz. einök.

Orallás, vas megyei főközségben rom. kath. segéd-tanítói állás. Nyelv: német-magyar. Fizetése 300 frt, szoba fűtéssel. Kérvények Strass Adolf, plébánoshoz intézendők Vas-Vörösvárra. 1—3

Váci egyházmegye.

Kis-Királysági (Csongrádm.) uradalmi pusztai rom. kath. tanítói állomásra november hó 3-ig pályázat nyitottak. Javadalmazása: tisztességes lakás, 300 frt készpénz, 10 mar tűzifa, 1 hold szántott tengeri föld, 1 drb tehéntartás. Ezenkívül 1 drb lőartásra 2 hektóliter zab, 25 mtrm. gypszszéna és 14 mtrm. tavaszi szalma. Köteles a tanítást a lakhelyéről közel eső úvárosi és esere szt.-Lászlói majorokban teljesíteni. Továbbá, szünidők alkalmával az uradalomban felügyelni tartozik, a miért külön nyugdíjat élvez. Kellőleg felszerelt kérvények gróf Károlyi Sándor ó. excellentiájához címelve alulírtokhoz küldendők. Derékegyháza, u. p. Szentés. Bajesy Gábor, lelkész.

Az államilag segélyezett domonyi rom. kath. kántortanítói állomásra ezennel pályázat hirdettek. Jövedelme: megfelelő lakás és kis házi kert, 12 hold föld, mely évi 130 frtért 6 évre kiadatott, mintegy 50–60 tanköteles után járó 1 frt tandij, némi stóla és párbér,

és végül 227 frt évi állami segély. A községnek vasúti állomása van, s közel fekszik Aszódhoz, melynek al-gymnasiuma és polgári leányiskolája van, a mi a gyer-meknek nevelését tetemesen elősegítheti. Ez állásra csak okleveles tanítók pályázhatnak, kik kellőleg felszerelt folyamodvényaikat a domonyi rom. kath. isk. szék-hez címelve alulírtokhoz legkésőbb nov. 10-ig küljék be. Leska József, lelkész, Aszód (Pestm.).

A kun-szent-miklósi-kerekegyházi pusztai rom. kath. tanítói állomásra pályázat hirdettek. Jövedelme egy szobából álló lakás, konyha, kamra, 6 hold szántó-föld, melynek műveltetése valamint az adó is a tanítót terheli; minden iskolásgyermektől — kiknek száma 40 — 1 frt és egy veka rozs-buza, ismétlősöktől — kiknek száma 15 — 1—1 frt; temetési stóla 10 frt; 100 frt államsegély, melynek felemelése 240 frtra már kérelmez-tetett Csak okleveles tanítók pályázhatnak. A folya-modványok november 8-ig alulírtokhoz küldendők Jász-Kerekegyházára. Az állomás azonnal elfoglalandó. Jász-Kerekegyháza, 1895. októb. 23. Szedmák József, lelkész.

Veszprémi egyházmegye

Vörösré (Somogy) a rom. kath. magyar tannyelvű osztálytanítói állásra — a 8 évig volt osztálytanító ön-állóvá lévén — november 15-iki záros határidővel pályá-zat hirdettek. Javadalma: 328 frt 12 kr. lakás és fűtés. Kötelme: az I. és II. osztály önálló vezetése és a kán-torságban segédkezés. Az állás, melyre tanítónok is pályázhatnak, december 1-én lesz elfoglalandó, esetleg elebb is. Kérvények nagy. Menyhárt István, esp. pleb. ur címére küldendők. Az iskolaszék.

Somogy-Szent-Miklósrá segéd-tanító kerestetik. Fizetése: polg. évre 120 frt, elelmezés, lakás, fűtés, tisztog-atas. Köteltsége egy osztályt vezetni, ismétlőket taní-tani, kántorságban segédkezni. Dömölky László, fő-tanító.

Gyékonyesre (Somogy) osztálytanító kerestetik 300 frt évi fizetéssel, 25 frtos havi részletekben. Külön szoba téli fűtéssel. Az állás azonnal elfoglalható. Kér-vények a plébánia hivatalnak küldendők. Boross József isk. szeki jegyző.

Ajánlkozás.

900 frtos állásomat tisztán kántorságért elcse-rélném. Kezdek osztályához gyakornokot alkalmazok (majusig) minden ellátással (zongora). Fizetést igénylő levelet kántortanítónak (Tolna) Kánya.

Kedves Kartársak!

Szíves tudomásokra hozom, hogy **Énekek és Imák** című könyvem II. kiadása lényegesen kibővíve deczem-ber 1-én megjelenik. Tartalma 170 oldalon 200 ének, imák, temetési szertartások stb. **Ára feketé sagrin-huzattal, arany kerézzel 15 kr.**, egész vászon huzattal, díszesen kiadva 25 kr. Kotta-mellékletet s megfelelő tiszteletpéldányt **ingyen** nyujtok annak, aki iskolája, vagy a hívek számára, esetleg a plébános urak által nagyobb megrendelést eszközöl.

Köbölküton, 1895. október 25-én.

Stampay János, főtanító és kántor.

Balaton Géza tanító népiskolai tankönyvei:

»Földrajz. Magyarország történelme, Természet-rajz. Természettan és Nyelvtani eredménytár a Polgári ügyiratokkal.«

Négy első mű német, két első tót nyelven is kap-ható. Egyes példányok ára 10 kr. — Mind e művek a nm. m. püspöki kar könyvhiráló-bizottsága részéről kath. iskolák használatára engedélyezve és a **Szent István-Társulat** tankönyv-jegyzékébe felvéve vannak. Megren-delések szerzőnél **Ó-Becsén** vagy a Szent-István-Társulat ügynökségénél Budapestten tehetők.